

НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ПРАКТИКУ: ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Колесник Дар'я Андріївна

*здобувачка вищої освіти першого бакалаврського рівня
спеціальність А5 «Професійна освіта»*

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Проблемне навчання у сучасній системі вищої освіти позиціонується як один із результативних підходів до професійної підготовки здобувачів вищої освіти, оскільки сприяє активізації пізнавальної діяльності, розвитку самостійного мислення та формуванню здатності до практичного застосування набутих знань. Його сутність полягає у створенні освітніх ситуацій, в межах яких молодь здійснює самостійний аналіз проблеми, визначає можливі шляхи її розв'язання, аргументує власну позицію та приймає обґрунтовані рішення. Такий підхід забезпечує трансформацію освітнього процесу від пасивного засвоєння інформації до активної участі студентів у навчальній діяльності.

Сучасна професійна діяльність майбутніх фахівців потребує не лише ґрунтовної теоретичної підготовки, а й здатності ефективно діяти у нестандартних ситуаціях, оперативно адаптуватися до змін та знаходити оптимальні рішення в умовах невизначеності. У процесі підготовки майбутніх педагогів проблемні ситуації можуть ґрунтуватися на аналізі конфліктних випадків у студентському колективі або визначенні доцільних методів навчання відповідно до конкретних освітніх умов [1, с. 132]. Такий підхід сприяє формуванню у здобувачів освіти вмінь оцінювати можливі наслідки педагогічних рішень, аргументовано обґрунтовувати власну позицію та враховувати індивідуальні особливості учасників освітнього процесу.

У процесі моделювання виробничих ситуацій, наближених до реальних професійних умов, майбутні інженери мають можливість здійснювати аналіз причин виникнення технічних несправностей обладнання, оцінювати ризики аварійних ситуацій та розробляти алгоритми їх усунення. Такий підхід сприяє розвитку аналітичного мислення, формуванню навичок прогнозування та здатності приймати обґрунтовані рішення у складних професійних умовах .

Для студентів енергетичних спеціальностей проблемне навчання здійснюється шляхом моделювання ситуацій, пов'язаних із функціонуванням енергетичних систем, аналізом технічних несправностей обладнання та оцінюванням ризиків виникнення аварійних ситуацій. У процесі такої підготовки здобувачі освіти мають можливість досліджувати причини перевантаження електромереж, визначати шляхи підвищення енергоефективності, розробляти алгоритми дій у випадках аварійного відключення електропостачання [2, с. 137] та здійснювати оцінювання безпекових ризиків експлуатації енергетичного обладнання.

Проблемне навчання у процесі підготовки майбутніх енергетиків сприяє розвитку аналітичного та критичного мислення, формує навички прогнозування та прийняття обґрунтованих технічних рішень. Застосування практичних кейсів, цифрових симуляцій та віртуальних лабораторій створює умови для відпрацювання професійних дій у безпечному освітньому середовищі, підвищує рівень готовності здобувачів освіти до діяльності в умовах сучасних виробничих викликів. Такий підхід забезпечує можливість практичного застосування теоретичних знань у процесі розв'язання завдань, максимально наближених до реальних умов професійної діяльності [3, с. 98].

Проблемне навчання також сприяє розвитку комунікативних умінь і навичок командної взаємодії, оскільки передбачає колективне обговорення проблемних ситуацій, спільний пошук рішень та розподіл відповідальності між учасниками групи. Виконання кейс-завдань та участь у ділових іграх створюють умови для вдосконалення навичок професійної комунікації, аргументації та конструктивної взаємодії у команді.

Проблемне навчання у сучасному освітньому процесі ефективно поєднується із застосуванням інтерактивних та цифрових технологій [4, с. 35]. Використання віртуальних симуляцій, цифрових кейсів та інтерактивних сценаріїв забезпечує створення навчальних ситуацій, максимально наближених до реальних професійних викликів. Застосування віртуальних лабораторій у технічній освіті та симуляцій кризових ситуацій у підготовці фахівців із безпеки створює умови для безпечного відпрацювання практичних навичок, аналізу наслідків

прийнятих рішень та формування готовності до професійної діяльності у складних умовах.

Одним із найбільш дієвих підходів до формування умінь ефективно діяти в умовах невизначеності є аналіз проблемних ситуацій [5, с. 35], який забезпечує інтеграцію теоретичної підготовки з практичним застосуванням знань у змодельованих професійних умовах. У процесі виконання кейс-завдань, ділових ігор та проєктної діяльності здобувачі освіти набувають умінь розподіляти обов'язки, аргументовано обґрунтовувати власну позицію, враховувати думки інших учасників та спільно приймати рішення. Зокрема, під час моделювання кризових ситуацій у сфері енергетики окремі групи студентів можуть виконувати функції технічного аналізу проблеми, оцінювання ризиків та безпекових аспектів або координації дій та розроблення алгоритму реагування, що сприяє формуванню навичок професійної взаємодії та колективного прийняття рішень.

У процесі підготовки фахівців технічного профілю доцільним є використання цифрових моделей енергетичних систем [6, с. 84], які створюють умови для оперативного реагування студентів на зміни параметрів роботи обладнання та координації спільних дій з метою запобігання аварійним ситуаціям. Підготовка майбутніх агроінженерів також передбачає застосування цифрових моделей функціонування сільськогосподарської техніки та енергетичних систем аграрного виробництва, в межах яких здобувачі освіти здійснюють аналіз технічного стану обладнання, визначають можливі несправності та розробляють алгоритми спільних дій для запобігання кризовим ситуаціям у процесі експлуатації техніки. Командна робота, обговорення альтернативних варіантів рішень та відповідальність за результати спільної діяльності сприяють формуванню у молоді навичок співпраці, лідерства та конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій.

Отже, аналіз проблемних ситуацій сприяє розвитку критичного та аналітичного мислення, формуванню навичок прийняття обґрунтованих рішень та готовності до діяльності в умовах невизначеності. Використання інтерактивних та цифрових технологій підвищує практичну направленість освітнього процесу та дозволяє моделювати ситуації, наближені до реальних професійних викликів. Командна робота під час виконання кейс-завдань формує навички професійної

комунікації, співпраці та відповідальності за результати спільної діяльності. Застосування проблемного навчання у підготовці майбутніх фахівців сприяє формуванню конкурентоспроможних спеціалістів, здатних ефективно адаптуватися до сучасних ризиків.

Список використаних джерел

1. Бацуровська І. В., Кашина Г. С., Курепін В. М. Інтеграція сучасних освітніх технологій, системи якості вищої освіти та принципів безпеки життєдіяльності у підготовці фахівців. *Перспективи та інновації науки. Серія : Педагогіка. Психологія. Медицина.* 2025. № 3(49). С. 119-136. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20873>.
2. Іваненко В. С. Енергетична безпека України: головні проблеми енергетичного сектору, шляхи вирішення. Екологія, природокористування та охорона навколишнього середовища: прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ. заоч. конф., м. Київ, 17 травня 2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної. Київ: МДУ, 2025. С 136-139. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22022>.
3. Курепін В. М., Марченко Д. Д. Адаптація молодих спеціалістів-менеджерів в умовах цифровізації кадрової політики об'єктів господарювання. *Modern Economics.* 2025. № 50(2025). С. 95-102. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V50\(2025\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-13).
4. Кузнецова В. А. Нові технології у підготовці професійних кадрів у закладах вищої освіти аграрного профілю. Березневий науковий дискурс 2025 на тему: «Синергія освіти, науки та бізнесу в епоху глобальних трансформацій»: збірник матеріалів III міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 27 лютого 2025 р.). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2025. С. 34-36. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21186>.
5. Курепін В. М., Зубехіна-Хайят О. В. Механізми антикризового управління як основа адаптації бізнесу до турбулентного середовища. *Modern Economics.* 2025. № 54(2025). С. 95-103. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V54\(2025\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V54(2025)-13).
6. Іваненко В. С. Розвиток управлінських компетенцій майбутніх викладачів-менеджерів в освітніх закладах України. Цифрові інновації та соціальні трансформації в освіті та професійному середовищі : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 28

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Комар Ольга Сергіївна

*старший викладач кафедри іноземних мов
та міжкультурної комунікації
Уманський національний університет*

Сфера викладання англійської мови для тих, хто вивчає її як іноземну (ESL), останнім часом зазнала значних змін, головним чином завдяки розвитку технологій та застосуванню нових педагогічних методів.

Впровадження технологій стало однією з найважливіших змін у сфері викладання англійської мови як іноземної. Цифрові платформи, такі як додатки для вивчення мов та онлайн-курси, забезпечують індивідуальний підхід до навчання, що дозволяє адаптуватися до темпу та рівня навичок кожного окремого здобувача освіти. Елемент гейміфікації застосовується для перетворення процесу вивчення мови на приємне та захоплююче заняття. Крім того, використання онлайн-форумів та віртуальних класів дозволяє студентам спілкуватися в режимі реального часу з носіями мови, надаючи їм таким чином цінні можливості для практичного використання та покращення їх мовних навичок [1].

Навчання на основі змісту (Content-Based Instruction) — це педагогічний метод, що набуває дедалі більшої популярності та користується значною увагою й визнанням. Цей підхід сприяє поєднанню вивчення англійської мови з навчанням на основі змісту, завдяки чому студенти опановують англійську мову, активно взаємодіючи з такими навчальними темами, як природничі науки, історія чи література. Застосування контекстуального навчання не тільки підвищує актуальність і зацікавленість у процесі вивчення мови, а й сприяє органічному засвоєнню учасниками складної лексики та понять [3, с. 59].